

Tucht in de Gemeente

Inhoudsopgave:

1.	Inleiding	blz. 2
2.	Tucht in de bijbel	blz. 3.
3.	Preventieve tucht	blz. 5.
4.	Correctieve tucht	blz. 6.
5.	Christelijke leiders	blz.13
6	Rechters	blz.13

De gebruikte afkortingen betreft de diverse bijbelvertalingen

HSV – Herziene Statenvertaling
NBG – Ned.Bijbel Genootschap
NBV – Nieuwe Bijbel Vertaling
GNB – Groot Nieuws Bijbel

1. Inleiding

a. Wat is tucht

In de encyclopedie wordt tucht in z'n algemeenheid als volgt omschreven :

Tucht is het instrument waarmee in een groep de discipline wordt gehandhaafd, door middel van het aanleren van gehoorzaamheid en volgzaamheid.

In de bijbel wordt tucht zowel in het Oude als het Nieuwe Testament genoemd. In de verschillende vertalingen wordt er voor tucht andere benamingen gebruikt o.a. onderwijzing, gehoorzaamheid, vermaning, terechtwijzing.

Tucht in het NT heeft te maken met opvoeding van kinderen en terechtwijzing in liefde van een openbare zonde in de gemeente door een broeder of zuster.

b. Wat is het doel van tucht

Het toepassen van tucht zal altijd als doel moeten hebben om diegene dit het aangaat in liefde terug te winnen voor Christus.

2. Tucht in de Bijbel

a. Tucht in het Oude Testament

In Job 5 : 17 wordt tucht,(straf, zoals in andere vertalingen staat) gezien als iets waar we uiteindelijk gelukkig van worden

*“ Gelukkig de mens die door God wordt getuchtigd,
wijs daarom de straf van de Ontzagwekkende niet af!
Want hij verwondt en hij verbindt,
hij slaat en zijn handen genezen.” (NBV)*

- Tucht m.b.t de goddeloze

In Psalm 50 :19 wordt van de goddeloze gezegd dat hij “de tucht haat”
Andere vertalingen hebben het over de kastijding-,vermaning-,terechtwijzing-
waarschuwing haten.

Ook in Spreuken 1 : 7 heeft tucht betrekking op ongelovigen.

Spreuken 5 (GNB) geeft aan dat wanneer de goddeloze niet luistert naar een wijze les,hij in dwaasheid verdwaalt met uiteindelijk de dood tot gevolg.

Aangezien dit “de ongelovige” betreft,die dus buiten de gemeente staat,
zal hier verder niet op worden ingegaan.

- Tucht m.b.t opvoeding

In Spreuken 1:8 heeft tucht betrekking op de opvoeding (ook Spr. 4:1)

*Hoor, mijn zoon, de tucht van uw vader
en verwerp de onderwijzing van uw moeder niet,(NBG)*

De NBV heeft het over “de lessen van je vader” en de HSV heeft het over “luister naar de vermaning van je vader”.

*“Hou vast aan wat je is bijgebracht”*vertaalt de GNB de tucht in Spr.4:13

In Spreuken 6 verwijst de vermaning door tucht naar de rol van de vader,die gebiedt en van de moeder die onderwijst met als doel leven voort te brengen.

Ook dit aspect t.a.v “tucht” zal verder niet belicht worden.

- Tucht m.b.t op terechtwijzing,vermaning

Spr.13:18

*“Wie zich niet laat terechtwijzen, wachten armoede en schande,
wie berispingen aanvaardt, wordt geëerd.” (HSV)*

Lev.19:17

*“U mag in uw hart uw broeder niet haten
U moet uw naaste zeker terechtwijzen, zodat u geen zonde op hem laadt.”(HSV)*

b. Tucht in het Nieuwe Testament

Als uitgangspunt wordt hiervoor genomen: Mt.18:15-17

“Indien uw broeder zondigt, ga heen, bestraf hem onder vier ogen. Indien hij naar u luistert, hebt gij uw broeder gewonnen. Indien hij niet luistert, neem dan nog een of twee met u mede, opdat op de verklaring van twee getuigen of drie elke zaak vaststa. Indien hij naar hen niet luistert, zeg het dan aan de gemeente. Indien hij naar de gemeente niet luistert, dan zij hij u als de heiden en de tollenaar”.

Dat het hier gaat om de gemeente, blijkt uit de context. Jezus spreekt in dit gedeelte tweemaal over de gemeente. Hetgeen Jezus zegt over de tucht is geen keuzemogelijkheid, die christelijke gemeenten al dan niet kunnen toepassen, maar een opdracht. De Heer gebiedt ons tucht toe te passen waar nodig.

3.Preventieve tucht

Vaak wordt bij tucht gedacht aan maatregelen om een broeder/zuster te straffen. Dan krijgt tucht een juridische betekenis. Echter het doel van een dergelijke maatregel moet zijn: correctie en herstel.

Bedoeling van tucht is niet om degene te straffen, maar om hem/haar te corrigeren en tot inkeer te brengen, en daarmee de verhoudingen tussen gelovigen in de gemeente te herstellen. Men spreekt dan ook wel van het opvoedkundige aspect van tucht. Echter tucht is en blijft bedoeld als uitzondering. Nadruk in de gemeente moet liggen in opbouw van geloof en levensheiliging van de gemeenteleden.

Voor die opbouw is de gelovige in de eerste plaats zélf verantwoordelijk. Tegen de oudsten van Efeze zegt Paulus in Hand.20:28:

“Ziet dan toe op uzelf en op de gehele kudde, waarover de Heilige Geest u tot opzieners gesteld heeft, om de gemeente Gods te weiden”. (NBG)

Heel nadrukkelijk wordt gezegd dat de oudsten éérs moeten toezien op zichzelf en dáárna op de gemeente. En dat principe mogen alle gelovigen op zichzelf betrekken. Jezus zegt in Luc.17:3, dat, vóórdát men de broeder die gezondigd heeft, gaat bestraffen, men moet toezien op zichzelf: *“Ziet toe op uzelf!”*.

Daarnaast hebben gelovigen ook de verantwoordelijkheid naar elkaar om te zien en elkaar op te bouwen in het geloof. *“...bouwt elkander op...”*, zegt Paulus in I Thess.5:11.

De schrijver van de Hebreeënbrieff zegt in Hebr.10:24:

“En laten wij op elkander acht geven om elkaar aan te vuren tot liefde en goede werken”.

Als gelovigen goed op zichzelf én op elkaar toezien, zou men kunnen spreken van preventieve tucht.

Preventieve tucht zorgt voor een goed en gezond geestelijk klimaat in de gemeente, waar correctieve tucht tot de uitzonderingen behoort.

Een goed en gezond geestelijk klimaat wordt gekenmerkt door het volop aanwezig zijn van de vrucht van de Geest in de gemeente, *“Maar de vrucht van de Geest is liefde, blijdschap, vrede, lankmoedigheid, vriendelijkheid, goedheid, trouw, zachtmoedigheid, zelfbeheersing”* (Gal.5:22). De correctieve tucht, waar Jezus in Matt.18:15-17 over spreekt, is bedoeld voor uitzonderingssituaties, en deze tekst wordt behandeld in hoofdstuk 4.

4. Correctieve tucht

“Indien uw broeder zondigt, ga heen, bestraf hem onder vier ogen. Indien hij naar u luistert, hebt gij uw broeder gewonnen. Indien hij niet luistert, neem dan nog een of twee met u mede, opdat op de verklaring van twee getuigen of drie elke zaak vaststa. Indien hij naar hen niet luistert, zeg het dan aan de gemeente. Indien hij naar de gemeente niet luistert, dan zij hij u als de heiden en de tollenaar”.(Matt.18:15-17)

Indien uw broeder zondigt, ga heen, bestraf hem onder vier ogen

Het betreft hier een broeder, d.w.z. iemand die behoort tot de gemeente van Christus. Gelovigen worden in het Nieuwe Testament aangesproken als *broeders* (Grieks: *adelphoi*). Dit is inclusief taalgebruik en omvat dus ook zusters*. Jezus bakent de grenzen van gemeentelijke tucht duidelijk af bij gelovigen. Gemeentelijke tucht gaat alleen de gemeente aan en niet de niet-gelovigen. Paulus zegt in 1 Cor.5:12-13:
“Staat het soms aan mij, hen te oordelen, die buiten zijn? Oordeelt gij ook niet (alleen) hen, die in uw kring zijn? Hen, die buiten zijn, zal God oordelen. Doet, wie niet deugt, uit uw midden weg”.

* In het vervolg van dit document betekent broeder, incl. de zuster

‘Indien uw broeder zondigt’.

Jezus vermeldt niet om welke zonden het gaat. In de loop van de kerkgeschiedenis zijn allerlei lijsten met zonden vastgesteld die onder de tuchtmaatregelen van Mt.18 zouden vallen. Deze lijsten werden meestal gebaseerd op Marc.7:21-22, 1 Cor.5:1, 1 Cor.6:9-10, Gal.5:19-21 en 2 Tim.3:1-5.

Jezus houdt het heel bewust bij de algemene stelling *‘indien uw broeder zondigt’*. Vgl. Gal.6:1, *‘zelfs indien iemand op een overtreding betrapt wordt’*. Daar kunnen allerlei zonden en overtredingen onder vallen.

Zonden die in aanmerking komen voor tuchtmaatregelen, kunnen in vier hoofdcategorieën worden onderverdeeld:

- a.** zonden tegen de christelijke liefde,
- b.** zonden tegen de christelijke eenheid,
- c.** zonden tegen de christelijke moraal
- d.** zonden tegen de christelijke waarheid.

Onder **a** vallen private overtredingen tegen een medegelovige (Matt.5:23-24);

Onder **b** vallen handelingen die de eenheid en de vrede in de gemeente ondermijnen (Rom.16:17; Tit.3:10)

Onder **c** vallen handelingen die ingaan tegen de ethische normen en waarden van de Schrift (Marc.7:21-22; 1 Cor.5:11; 1 Cor.6:9-10; Gal.5:19-21; 2 Tim.3: (1-5);

Onder **d** vallen handelingen en opvattingen die de kernwaarden van het evangelie en de bijbelse leer ondermijnen of verwerpen (I Tim.6:3-5; Tit.3:10; II Joh.7-11).

In elke specifieke tuchtsituatie moet worden gekeken of en in welke zin sprake is van zonde.

Niet elke zonde komt in aanmerking voor tucht.

Dan is men dag en nacht met tuchtmaatregelen bezig! Soms kan men ervoor kiezen om het telaten rusten, want *“...liefde bedekt alle overtredingen”* (Spr.10:12), en *“...het is zijn eer eenovertreding voorbij te zien”* (Spr.19:11b).

Als een broeder zondigt, dan heeft men de opdracht om naar die bewuste broeder toe te gaan.

'Ga heen', zegt Jezus. Het is niet juist om de zonde op zijn beloop te laten. Belangrijk om te vermelden is dat het hier niet gaat om zonden gebaseerd op geruchten, maar gebaseerd op feiten. Geruchten kunnen een element van waarheid in zich bergen, maar dat moet dan onderzocht worden. Want geruchten kunnen ook gebaseerd zijn op leugens, laster en roddel. En met leugens, laster en roddel moet korte metten worden gemaakt. De Schrift zegt dat gelovigen laster en kwaadsprekerij moeten wegdoen (Ef.5:4; Kol.3:8; Jak.4:11).

Als een broeder zondigt, heeft men de plicht om naar hem toe te gaan. In Mt.5:23-24 stelt Jezus de zaak nog scherper: *"Wanneer gij dan uw gave brengt naar het altaar en u daar herinnert, dat uw broeder iets tegen u heeft, laat uw gave daar, vóór het altaar, en ga eerst heen, verzoen u met uw broeder en kom en offer daarna uw gave"*. Niet pas naar de broeder gaan als hij tegen je gezondigd heeft, maar als je weet, merkt of je herinnert dat die broeder iets tegen je heeft, heb je al de plicht om naar die broeder te gaan en het in orde te maken.

Deze stap van de minste willen zijn kan beide partijen helpen om zaken in orde te maken en in het reine te brengen. Als de broeder van geen verzoening wil weten, dan is men ontslagen van zijn verantwoordelijkheid. Dan is het de verantwoordelijkheid van alleen die ander. Paulus zegt in Rom.12:18, *"Houdt zo mogelijk, voor zover het van u afhangt, vrede met alle mensen"*. Dan hangt het van de aard en de mate van datgene wat de broeder 'tegen je heeft' af of stappen tot tuchtmaatregelen moeten worden genomen.

Als een broeder zondigt, heeft men de opdracht om naar hem toe te gaan met het doel om hem te bestraffen. Het Griekse woord *elencho*, dat hier wordt gebruikt, betekent *bestrafen* of *terechtwijzen*. De broeder bestraffen betekent dat men hem moet aanspreken op zijn zonden.

In Luc.17:3 zegt Jezus hetzelfde: *'Indien uw broeder zondigt, bestraf hem'*. Alleen wordt daarin plaats van *elencho* het Griekse woord *epitimaō* gebruikt, dat naast *bestrafen* ook *ernstig toespreken* betekent. De bedoeling is om de ander zodanig aan te spreken en ernstig toe te spreken dat hij overtuigd raakt van zijn zondige daad of houding en daarmee breekt.

Deze bestraffing moet echter plaatsvinden onder vier ogen. Hoewel in Mt.18:15 in de NBG vertaling alleen het zondigen van de broeder wordt genoemd, kan het ook zondigen tegen jou persoonlijk betreffen.

In de NBV en de Statenvertaling wordt zowel in Mt.18:15 als in Luc.17:3 gesproken over *'tegen u zondigen'*. Hoe dan ook, de bestraffing moet plaatsvinden onder vier ogen. Dat betekent dat er geen anderen bij aanwezig mogen zijn en dat anderen niet op de hoogte mogen worden gesteld van de zonde van de broeder, alvorens dit met hem besproken te hebben. Het betreft hier geheimhouding. Hoewel het bestraffen van de broeder onder vier ogen volgens de tekst een éénmalige poging lijkt te zijn, is het niet uitgesloten om meerdere pogingen te wagen om de broeder te overtuigen van diens zondige daad of houding. Herhaaldelijk proberen om de ander te overtuigen kan helpen, alvorens er anderen bij te betrekken. Maar dat kan natuurlijk niet eindeloos doorgaan. Als de ander duidelijk aangeeft niet voor een bestraffing open te staan, dan kunnen anderen ingeschakeld worden. Deze bestraffingen dienen wel op een zachtmoedige wijze plaats te vinden. Paulus zegt in Gal.6:1-2, *"Broeders, zelfs indien iemand op een overtreding betrapt wordt, helpt gij, die geestelijk zijt, hem terecht in een geest van zachtmoedigheid, ziende op uzelf; gij mocht ook eens in verzoeking komen"*. Overigens wordt ook hier weer gewezen om op zichzelf toe te zien.

Indien hij naar u luistert, hebt gij uw broeder gewonnen

Het doel van tucht is – nogmaals – correctie en herstel. De bedoeling van het gesprek onder vier ogen is om de broeder ervan te overtuigen dat hij zondigt. Dat is precies wat Jezus ook voor ogen heeft als Hij zegt: *‘Indien hij naar u luistert, hebt gij uw broeder gewonnen’*. De Nieuwe Bijbelvertaling geeft terecht weer dat *gewonnen* betekent: *voor de gemeente behouden*. De tuchtmaatregel heeft gewerkt. Luc.17:3 geeft een belangrijke aanvulling op Mt.18, *“...en indien hij berouw heeft, vergeef hem”*. Als de ander oprecht berouw over zijn zonde toont, is men verplicht om het hem te vergeven. Vergeven is een wilsbesluit. Door de ander te vergeven, maakt men de beslissende keuze de ander de zonde niet meer aan te rekenen en zich in te zetten voor verzoening en herstel van de relatie met de broeder.

Vergeving mag nooit worden afgedwongen als de ander geen berouw toont. Let wel, in Luc.17:3 wordt pas opgeroepen tot vergeving als de ander berouw toont. Als iemand geen berouw toont, kan geen vergeving worden geëist. Wél kan iemand er toe komen om toch te vergeven, maar dan alleen om te voorkomen dat pijn en verdriet, bitterheid en haat zijn eigenleven gaan beheersen.

Maar als de broeder berouw toont, zal vergeving moeten volgen. Jezus onderstreept dat in Luc.17:4, *“En zelfs indien hij zevenmaal per dag tegen u zondigt en zevenmaal tot u terugkomt en zegt: Ik heb berouw, zult gij het hem vergeven”*. Als Petrus in Mt.18:21-22 bij Jezus komt met de vraag of hij tot zevenmaal toe de ander moet vergeven, dan zegt Jezus: *“Niet tot zevenmaal toe, maar tot zeventig maal zevenmaal”*. En Hij onderstreept het belang van vergeving met de beeldende gelijkenis over een slaaf die niet bereid is om de kleine schuld aan een medeslaaf kwijt te schelden, terwijl hemzelf zijn enorme schuld is kwijtgescholden door de koning (Mt.18:23-35). Zoals God ons alle schuld en zonde heeft vergeven, behoren broeders elkaar hun zonden te vergeven (Ef.4:32).

Indien hij niet luistert, neem dan nog een of twee met u mede, opdat op de verklaring van twee getuigen of drie elke zaak vaststa

Het kan zijn dat de broeder geen berouw toont of zich niet onder vier ogen laat gezeggen. Daarmee is de kous niet af. Het is mogelijk om het erbij te laten zitten, maar dat is geen juiste houding. Want eigenlijk komt er een zonde bij - naast de zonde, waarop de broeder onder vier ogen werd aangesproken -, de zonde om te weigeren de kwestie in het reine te brengen, terwijl Jezus op verzoening en herstel aandringt (vgl. Mt.5:23-24).

Jezus geeft de opdracht om opnieuw naar de broeder te gaan om hem terechtwijzen, maar dan moeten er één of twee mensen worden meegenomen. Omdat de broeder niet openstaat voor terechtwijzing en correctie, worden één of twee mensen bij de zaak betrokken. In onze gemeente zullen dit één of twee oudsten zijn. Hiermee wordt de geheimhouding 'onder vier ogen' doorbroken en worden één of twee anderen van de zondige daad of houding van de broeder op de hoogte gesteld. Als de zondigende broeder luistert en wordt gewonnen, dan mag de kwestie niet in de openbaarheid worden gebracht, maar blijft het beperkt tot de drie of vier personen, namelijk de broeder die volhardt in die zonde, de ander die hem daarop aanspreekt en één of twee oudsten. Als hij niet luistert, wordt opnieuw de geheimhouding doorbroken en wordt de gemeente van de zondige daad of houding van de broeder op de hoogte gebracht.

De reden dat oudsten bij de kwestie worden betrokken is om te zien hoe de zondigende broeder reageert op de terechtwijzing. Zij moeten vaststellen of de broeder daadwerkelijk niet bereid is om te luisteren en de terechtwijzing te aanvaarden, en wat daarvan dan de redenen zijn. Zij zijn getuige van de houding van de broeder die gezondigd heeft, maar ook op degene die deze broeder terechtgewezen heeft. Zij moeten ook op zijn houding letten. Bovendien hebben zij als taak om goed te onderzoeken wat nu feitelijk heeft plaatsgevonden. De oudsten stellen zich dus zoveel mogelijk onpartijdig op. Hun oordeel is beslissend voor de verdere procedure.

Wanneer de oudsten bij de kwestie betrokken worden zijn meerdere gesprekken mogelijk. Het doel is uiteindelijk diegene terug te winnen voor Jezus Christus. Dat de broeder meerdere malen mag worden terechtgewezen op zijn zondige daad of houding, onderstreept Paulus in Tit.3:10,

“Een mens, die scheuring maakt, moet jij, na hem een en andermaal terechtgewezen te hebben, afwijzen”.

Uiteraard moet deze terechtwijzing ook in een geest van zachtmoedigheid plaatsvinden (Gal.6:1-2).

Paulus zegt in II Kor.13:1 dat *“op de verklaring van twee getuigen of van drie zal iedere zaak vaststaan”*. Dat er getuigen aan te pas moeten komen, is gebaseerd op Deut.19:15, *“Eén enkele getuige zal niet tegen iemand kunnen optreden ter zake van enige ongerechtigheid of zonde, welke ook, die hij begaan mocht hebben; op de verklaring van twee of drie getuigen zal een zaak vaststaan”*. Dit gebod wordt ook onderstreept in Deut.17:6 en I Tim.5:19.

Getuigen zijn niet noodzakelijkerwijs personen die getuige van de zonde zijn geweest. Deze eis zou in de praktijk onmogelijk zijn. Getuigen moeten vanzelfsprekend onpartijdig zijn en naar waarheid spreken. In onze gemeente zullen de oudsten dit doen. Dit vergemakkelijkt de communicatie naar de gemeente, indien noodzakelijk.

Indien hij naar hen niet luistert, zeg het dan aan de gemeente

Als de in zonde levende broeder na de terechtwijzing in tegenwoordigheid van de oudsten tot berouw en inkeer komt, is de zaak afgehandeld. De zonde wordt hem vergeven en verzoening en herstel kunnen plaatsvinden. De kwestie wordt niet in de openbaarheid gebracht. Dat gebeurt alleen als de broeder niet wil luisteren en de terechtwijzing (bestrafing) niet aanvaardt.

Dan treedt de volgende stap van de tucht in werking, namelijk om de kwestie aan de gemeente bekend te maken. Dat mag alleen gebeuren als de oudsten tot de conclusie zijn gekomen dat de broeder daadwerkelijk heeft gezondigd en dat hij niet wil luisteren. Deze conclusie maakt de kwestie bindend, want *‘op de verklaring van twee of drie getuigen zal een zaak vaststaan’*.

De kwestie van de zondigende broeder zal middels een vertrouwelijke brief aan de gemeente bekendgemaakt worden. Ook de daaruit voortvloeiende maatregelen zullen hierin vermeld staan.

Zodra de naam en toenaam van de zondigende broeder aan de gemeente is bekendgemaakt, mag de gemeente niet langer met hem omgaan alsof er niets aan de hand is:

“Als iemand niet luistert..., tekent hem en gaat niet met hem om, opdat hij beschaamd worde” (II Thess.3:14);

“Nu evenwel schrijf ik u, dat gij niet moet omgaan met iemand, die, al heet hij een broeder, een hoereerder, geldgierige, afgodendienaar, lasteraar, dronkaard of oplichter is; met zo iemand moet gij zelfs niet eten” (I Kor.5:11); *“Maar wij bevelen u, broeders, in de naam van de Here Jezus Christus, dat gij u onttrekt aan elke broeder, die zich ongeregeld gedraagt...”* (II Thess.3:6). Elke omgang met de broeder moet worden vermeden. Dit is een harde en lastig uitvoerbare maatregel, maar het doel is om de broeder zodanig te laten ervaren wat het betekent om geen omgang met broeders en zusters te hebben, dat hij tot inkeer komt.

Deelname aan het avondmaal is niet toegestaan en elk gemeentelid heeft de verantwoording hierop toe te zien, echter staat het hem vrij de samenkomst te bezoeken. Ontzegging aan het avondmaal is gebaseerd op I Kor.5:11, *‘...met zo iemand moet gij zelfs niet eten’* (vgl. I Kor.10:16-17).

Opvallend is dat de broeder in kwestie nog steeds als ‘broeder’ wordt beschouwd. De gemeente moet de broeder nog steeds zien als een broeder, zij het een broeder die onder censuur of tucht staat. Paulus zegt in II Thess.3:15, *“...houdt hem echter niet voor een vijand, maar wijs hem terecht als een broeder”*. De bedoeling is namelijk dat de broeder door de houding van de gemeente, die hem als een broeder moeten terechtwijzen – in de geest van Gal.6:1-2 – wordt gewonnen, dat de broeder tot inkeer en berouw komt. *‘...opdat hij beschaamd worde...’*, zegt Paulus in II Thess.3:14. Als hij tot inkeer komt, wordt de tuchtmaatregel opgeheven en mag de gemeente weer, zoals voorheen het geval was, met hem omgaan. Dan vinden vergeving, verzoening en herstel plaats.

Indien hij naar de gemeente niet luistert, dan zij hij u als de heiden en de tollenaar

Het kan zijn, dat de broeder blijft volharden in die zonde en niet luistert naar de gemeente, en dat het niet omgaan met de broeder door de gemeenteleden niet leidt tot verootmoediging en bekering.

Dan dient de volgende stap van de tucht volgens Mt.18 plaats te vinden, namelijk door deze broeder als de heiden en de tollenaar te behandelen.

Zowel de heiden als de tollenaar stonden buiten de joodse gemeenschap. De heiden, vanwege zijn niet-joodse etnische en religieuze achtergrond. De tollenaar (hoewel dit vaak een jood was), vanwege zijn collaboratie met de Romeinse vijand.

Jezus neemt dit beeld over en past het toe op de broeder die volhardt in de zonde

In de gemeente om daarmee aan te duiden dat hij niet meer tot de christelijke gemeenschap behoort en dat hij niet meer als een broeder en medegelovige mag worden beschouwd. Hij moet uit de gemeenschap worden gestoten.

Hij/zij kan geen lid meer zijn van De Vrije Baptistengemeente.

Hierbij dient opgemerkt te worden, dat, ook al wordt hij niet meer als broeder of medegelovige behandeld, mensen niet kunnen oordelen of de broeder werkelijk geen gelovige meer is. Mensen kunnen immers niet in het hart van deze persoon kijken. Alleen God kan dit beoordelen (I Sam.16:7; I Joh.3:20). Maar uit het gedrag van de broeder, die volhardt in die zonde, blijkt, dat hij leeft en handelt als de heiden en de tollenaar, dus als een ongelovige (Mt.7:16-20).

In I Kor.5:1-5 wordt over een situatie gesproken waar een dergelijke tuchtmaatregel heeft plaatsgevonden:

“Inderdaad men spreekt van hoererie onder u, en zulk een hoererie, als zelfs onder de heidenen niet (voorkomt), dat iemand leeft met de vrouw van zijn vader. En gij zijt opgeblazen in plaats van u veeleer te bedroeven, en dus de bedrijver van die daad uit uw midden te verwijderen? Want mijnerzijds heb ik, hoewel lichamelijk niet maar naar de geest wél aanwezig, reeds, als aanwezig, vonnis geveld over hem, die op zulk een wijze zo iets heeft begaan. Wanneer wij vergaderd zijn, gij en mijn geest met de kracht van onze Here Jezus, leveren wij in de naam van de Here Jezus die man aan de satan over tot verderf van zijn vlees, opdat zijn geest behouden worde in de dag des Heren”.

|

‘Uit uw midden verwijderen’ (I Kor.5:2) of ‘uit uw midden wegdoen’ (I Kor.5:13) zijn termen die hetzelfde betekenen als ‘dan zij hij u als de heiden en de tollenaar’ (Mt.18:17).

In de praktijk betekent dit dat hij/zij geen lid meer is van De Vrije Baptisten Gemeente, en moet gezien worden als “gast” en gelijkgesteld staat aan een niet-gelovige.

Hij/zij blijft uiteraard welkom in de gemeentelijke samenkomsten (vgl. I Kor.14:23-25). De broeder, die nu als heiden en tollenaar wordt beschouwd, zou door de prediking van het evangelie tijdens de samenkomsten tot verootmoediging en bekering kunnen komen. De toegang mag en kan alleen ontzegd worden als zijn aanwezigheid nadelige gevolgen voor de samenkomsten van de gemeente heeft.

Jezus is immers gekomen om heidenen (Mt.12:21; Rom.3:29-30) en tollenaars (Mt.9:9-13) tot bekering te brengen.

Als zo’n broeder tot inkeer en berouw komt, zelfs als hij al uit de gemeente was verstoten, dan dient hij weer volledig opgenomen te worden in de gemeente. Van hem wordt verwacht dat hij schuld belijdt aan de betrokkene(n) Dat betekent dat hij weer volop mag deelnemen aan het gemeente-leven. Wél zal deze persoon een tijdlang goed begeleid moeten worden om hem op het rechte pad te houden. Ook kan het zijn dat het verstandig is om deze persoon (voorlopig) niet meer zijn oude taak op zich te laten nemen en te laten uitoefenen (vgl. I Tim.3:10).

Als deze broeder tijdens de tucht zichzelf onttrekt aan de gemeente en/of zijn lidmaatschap beëindigt, dan eindigt ook de verantwoordelijkheid van de gemeente voor deze persoon met betrekking tot de tucht. Echter de persoon blijft voor andere kerken en voor God wel onder de tucht. Dat betekent dat als iemand zich aanmeldt bij een andere gemeente, dat deze gemeente in feite de tuchtmaatregel moet overnemen en voortzetten. Dat geldt ook als iemand zich bij onze gemeente wil aansluiten. Daarom is het belangrijk om bij mensen die zich bij de gemeente willen aansluiten navraag te doen over eventuele tuchtmaatregelen.

Mt.18:18-20

Hoewel voor velen de tuchtmaatregel waarover Jezus spreekt in Mt.18 zich beperkt tot vs.15- 17, behoren de verzen 18-20 ook nog bij hetgeen Jezus vertelt over de tucht: *“Voorwaar, Ik zeg u, al wat gij op aarde bindt, zal gebonden zijn in de hemel, en al wat gij op aarde ontbindt, zal ontbonden zijn in de hemel. Wederom, voorwaar, Ik zeg u, dat, als twee van u op de aarde iets eenparigs begeren, het hun zal ten deel vallen van mijn Vader, die in de hemelen is. Want waar twee of drie vergaderd zijn in mijn naam, daar ben Ik in hun midden”*.

De termen binden en ontbinden komen we ook tegen in Mt.16:19, *“Ik zal u de sleutels geven van het Koninkrijk der hemelen, en wat gij op aarde binden zult, zal gebonden zijn in de hemelen, en wat gij op aarde ontbinden zult, zal ontbonden zijn in de hemelen”*.

In dit verband wordt ook vaak verwezen naar Joh.20:23, waar in andere bewoordingen hetzelfde wordt verteld door Jezus:

“Wie gij hun zonden kwijtscheld, die zijn ze kwijtgescholden; wie gij ze toerekent, die zijn ze toegerekend”.

Binden en ontbinden heeft te maken met het gezag dat Christus aan zijn gemeente heeft toebedeeld. Niet het gezag om mensen de toegang tot de hemel toe te zeggen of te ontzeggen, maar het gezag om iemands zonden toe te rekenen of kwijt te schelden. Als de tucht volgens de principes van de Schrift wordt toegepast, dan wordt het gezag goed uitgeoefend en mag men erop rekenen, dat datgene wat op aarde gebonden of ontbonden wordt ook in de hemel wordt gebonden of ontbonden.

De tucht is bedoeld om de zondigende broeder tot berouw en inkeer te brengen. Als deze uiteindelijk niet luistert, wordt diens zonde toegerekend (Joh.20:23) of wordt hij gebonden (Mt.18:18), niet alleen door de gemeente, maar ook door de Heer. Als deze uiteindelijk wel luistert, wordt diens zonde vergeven (Joh.20:23) of wordt hij ontbonden (Mt.18:18), niet alleen door de gemeente, maar ook door de Heer. Tucht heeft dus verregaande consequenties voor de zondigende broeder. Het luistert daarom nauw hoe de gemeente tucht handhaaft en toepast. Het gaat immers om (het heil van) mensen.

Tegelijk is dit woord van Jezus in vs.19 ook heel bemoedigend bedoeld. De Heer geeft niet alleen zijn gezag en volmacht om inzake tucht te handelen, maar belooft de gemeente dat Hij ook de tuchtmaatregel, mits bijbels toegepast, als bindend verklaart. Hoe ingrijpend en belastend de tucht voor de gemeente ook kan zijn, het is bemoedigend te weten, dat de Heer naast zijn gemeente staat en het aan haar verleend gezag ook volledig honoreert. Die bemoediging keert ook terug in vs.19-20. Als twee gelovigen iets eenparigs begeren, zal het hun van God ten deel vallen. Dat eenparige begeren heeft betrekking op de tucht. Als de twee gelovigen hetzelfde wensen in de tucht, - hetzij vergeving van zonden, omdat de zondigende broeder tot inkeer is gekomen; hetzij toerekening van zonden, omdat de zondigende broeder volhardt in zijn zondige daad en houding -, dan zal God deze wens verhoren. Als God al van twee het eenparige gebed verhoort, hoeveel te meer zal God het eenparige begeren van de hele gemeente inzake de tucht verhoren. Hier wordt dus ook het belang van de eensgezindheid van de leiding en de gemeente omtrent de tuchtmaatregelen onderstreept. Verdeeldheid omtrent de tuchtmaatregelen is funest.

Het is essentieel te wijzen op het belang en de noodzaak van het gebed gedurende de tuchtmaatregel. Heel de tuchtprocedure moet worden gedragen door volhardend gebed. Niet alleen om als leiding en gemeente open te staan voor de aanwijzingen van Gods Geest en om de eensgezindheid te bewaren, maar ook om te bidden of God de zondigende broeder tot inkeer en berouw mag brengen. Jak.5:16 zegt: *“Het gebed van een rechtvaardige vermag veel, doordat er kracht aan verleend wordt”*.

Opnieuw wordt in vs.19-20 onderstreept hetgeen Jezus al in vs.18 heeft gezegd. De Heer verleent niet alleen het gezag en de volmacht aan zijn gemeente om de tucht te handhaven en toe te passen, de Heer honoreert niet alleen de uitkomst van de tuchtmaatregelen getroffen in en door de gemeente, maar de Heer garandeert ook dat Hij gedurende de hele

tuchtzaak in zijn gemeente aanwezig is: 'Want waar twee of drie vergaderd zijn in mijn naam, daar ben Ik in hun midden'.

Tucht tegen christelijke leiders

De Schrift stelt aan christelijke leiders, zoals voorgangers, oudsten en diakenen hoge eisen ten aanzien van hun geloof en levenswandel (I Tim.3:1-13; Tit.1:5-9), wellicht meer dan aan gemeenteleden. Dat komt omdat zij een voorbeeldfunctie hebben (Hand.20:29; Hebr.13:7, 17; I Pt.5:1-4). Uiteraard zijn leiders, net als ieder ander, feilbare mensen die in zonde kunnen vallen en leven. Ook zij kunnen dan volgens de richtlijnen van Mt.18:15-17 onder de tucht geplaatst worden. Maar Paulus geeft in I Tim.5:19-22 nog enkele specifieke aanwijzingen.

Zo mag tegen een oudste niet zonder meer een klacht worden aangenomen (vs.19). Er moeten minimaal twee of drie getuigen zijn. Getuigen zijn onafhankelijke en wijze gelovigen die moeten vaststellen of de klacht al dan niet gegrond is. Deze maatregel moet de leider in de uitoefening van zijn leidinggevende taak extra bescherming geven.

Maar als de leider werkelijk heeft gezondigd (vs.20), dan moet hij *'in aller tegenwoordigheid'* worden bestraft.

Als de leider volhardt in zonde, zal hij zijn leidinggevende taak moeten neerleggen. Als hij tot inkeer en berouw komt, kan hij zijn leidinggevende taak weer op zich nemen, hoewel hier voorzichtigheid geboden is. Niet altijd is het verstandig om hem weer zijn leidinggevende taak terug te geven, en vaak kan dat alleen nadat een langere periode is verstreken. Voorwaarde is dat in de gemeente het vertrouwen in het aanzien van de persoon weer hersteld is. Hij moet *onberispelijk* zijn, m.a.w. dat op zijn geloof en levenswandel niets (meer) valt aan te merken (I Tim.3:10; Tit.1:7). Paulus onderstreept de voorzichtigheid om leiders weer in hun leidinggevende bediening zomaar aan te stellen, door oudsten niet *overijld* de handen op te leggen (vs.22). Door de handoplegging werden oudsten namelijk in hun ambt aangesteld.

Tenslotte moet ook bij de tucht tegen leiders onpartijdig worden opgetreden, *zonder vooroordeel en zonder iets te doen uit vooringenomenheid* (vs.21)

Rechters

Het kan zijn dat degene die onder de tucht is geplaatst en mogelijk uit de gemeente verwijderd is, naar de wereldlijke rechter stapt om via een rechtsprocedure verhaal te halen.

Hoewel in ons land scheiding is tussen kerk en staat, en de rechterlijke macht zich daarom terughoudend zal opstellen ten aanzien van kerkelijke regels, is de kans niet uitgesloten dat ook kerken in ons land te maken kunnen krijgen met onverkwikkelijke rechtszaken, waarbij zij worden veroordeeld tot o.a. geldboetes vanwege schending van privacy, vanwege smaad of andere redenen. Dat betekent niet dat de kerken geen tucht meer mogen of moeten toepassen (Hand.5:29), maar het vraagt wel voorzichtigheid, vooral in het formuleren van de inhoudelijke kant van de tuchtmaatregel. Overigens gaat het inschakelen van de wereldlijke rechter lijnrecht in tegen het gebod van Paulus in I Kor.6:1-8.